

ШЫН

ВКЦ(б) ТЫВА ОБКОМУНЫҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОНАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
Октябрь
11

ЧЕТВЕРГ

№ 198 (2372)

ӨРТӨЗ 20 КӨП.

Тайбынын херээн күш-ажыл-биле быжыглар! (1 арын).
Георгий Леонидзе. — Тайбын болгаш тургузушкун дээш (1 арын).
Партийжи амырлар: Р. Очур-оол. — Улегерин агитатор (2 арын).
В. Тойлуг-оол. — Районда партия чырыдышыкыны (2 арын).
В. Иезуитов. — ССРЭ-нин улус-

тарынын акы-думма өг-бүлезинге Тыва область чеди чыл болган (2 арын).
Совет тургузу: М. Каваа-Сарыг—Туран хоорай Советинин VI сессиясы (3 арын).
М. Бегзи. — Сессиянын үндүргөн шийтири (3 арын).
Редакцияга чагаалар (3 арын).

Е. Лубошникова. — Уруглары өг-бүлеге кижизидеринге дузаламчы (3 арын).
Атомнуг чепсек дугайында «Правданын» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын даштакыда канчаар көрүп турары (4 арын).
Кореяда болуушкуннар (4 арын).

ДИРИГ, ТОДАРГАЙ УДУРТУЛГА ДЭЭШ

Коммунисттик партия бодунун каадырларын большевикчи удуртулганын уран аргазына могаг-шылаг чок өөредип, боттарынын удуртур ажил чорудулганынын стилин болгаш методун үндөининден экижидер дугайында оларга дузалажыр турар. Удуртулга болза, тодаргай уттуг болур ужуруг деп эш Сталин өөредип турар. «Нинтизи» биле удуртур чорук хоозун чугаа болур, азы ол болза, кандыг-даа удуртулга эвес.

Большевикчи удуртулганын эң чугула чүүлү болза, масса-биле дириг харылзаа, каадырларын чер-черлерге сургаары, салдырган сорулганы тайлбырлаары болгаш ону боттандырар дээш демиселди организастап билери болур. Кандыг-даа, харын-даа эң-не шын шийтир, бир эвес ол шийтиренин күсселденин организастаарына чүгү-даа кылбас болза, бир эвес чер-черлерге дириг организакчы ажил-биле ону быжыглавас болза, күссетимейн барып болур.

Тодаргай удуртулга ажил-херектин чер-черлерде байдаларын хандыр болгаш бүгү талазы-биле билери чугула. Чер-черлерде партия организакчыларын ажилынын байдалы дөмей эвес болганда ол дугайына сактары онза чугула. Кандыг-даа айтырыгны шийтирлээрде черин байдалын, тодаргай үе байдалы өөренип көргөш шийтирлээр оон илден.

Херекти сүмени чогуур өйүндө бээр, сорулганы шийтирлээрин, канчаар шын организастаарын чугаалап бээр кончуг чугула. Бидыг-даа болза, ол ажил херектин чүгле чарты. Чүгле сумележишкин болгаш күөзүшкин-биле кызыгаарланып болбас. Удуртулга күсселденин хыял-дзанын организастаарындан чартынас.

Дириг, тодаргай удуртулга кудуку ажилдакчыларга боттуг дузанын көргүзөр, көдээ черлерге сургакчылар партия удуртуучуларындан ында ажил херекти эдеринче, ону эчизинге чедиринге дузалажыр болгаш олар эмни эртер командалавайн, ревизор болу берейн турары слрдан негетинип турар.

Чер-черлерге баргаш партийжи-организастыг болгаш партийжи-политиктиг ажилга дузалап турар бригадаларын партияныкы дыка хей комитеттери жокудан турар буду-рүлгелер, районнар, колхозтар, МТС-тер болгаш совхозтарже чоруду тургаштын кылып турарлар. Чижээ, Украинанын, Белорусиянын, Брянск областыг болгаш өске-даа черлерин чамдык партия органнын ынчаар кылып турарлар.

Бидыг-даа болза, партиянын чамдык комитеттери дириг удуртулга, каадырларын сургаарынче кичээгейин чепсек салып турарын минир херек. Далаш-биле чагырар, дужаарынын хоозун болгаш аас-биле «удуртуруну» чачылдары ажилдын практикасында ам-даа көстүп турар.

Бир эвес партия комитети масса-нын дириг чогаалдыкы чоруунче эң-не чок болза, бир эвес оон ажил-чорудулганы тодаргай болгаш оперативтиг болур болза, бир эвес ол хуралдар чачылдары шаг үлчү эвээш ажилгап, а шактын хейүн дириг организакчы ажилче угландырып турар болза, дириг удуртулга чүгле ынчаарда күштүг болур.

Оон-биле кады тодаргай болгаш оперативтиг удуртулганын орунга ажилды кыры-биле кылып, хуралдар мөдөттөрү көүдөй бээр таваарыгалар база бар.

Партиянын чамдык чер-черде ажилдакчылары болза, партия эге организакчыларын сургаары партия аппаратында чүгле инструкторларын хүлээлгени деп бодал турарлар. Инструкторларын роли чыганын чок улуг болбайнаан. Олар шактын хей кезин партиянын эге организакчыларына, амырларды эл черлерге барып өөрениринге эртирп, чепсектерин илередип болгаш оларны чайладарына дузалажыр сорулгалдыг. Бидыг-даа болза, сургалданын херээн чүгле инструкторлар кылар эвес, херын бүгү партийжи ажилдакчылар, оон иштинде удуртуучулар ол ажилды кылар ужурулуг.

Каадырларын сургаары болза, партиянын комитет бурзунун удуртур ажил-чорудулганынын чарлып болбас кезээ болур.

Массалар-биле боттарынын харылзааларын быжыглавышаан, партиянын дыка хей удуртуучулары ам чер-черлерге үргүлчү барып турар апараннар. Бидыг-даа болза, кандыг бир партийжи ажилдакчынын будурулгелерге, колхозка, МТС-ке болгаш совхозка баары чамдык эки түннелдиг болбайн баар. Чамдык партийжи ажилдакчылар амырларды хандыр өөренип көрбөс, ажил херекче хандыкпас, каадырларын удуртулганын уран аргазына өөртенейн турар.

Партиянын Рязань обкомунун чоктаа чаа болган пленумунга Прон районун удуртуучуларынын ажил чорудулганын шынгы шүгүмчүлээн. Ол районун колхозтарында нинти-нын малын сайзырадырынын планын күссетимейн турар болгаш өске-даа хей чепсектер бар. Райком секретари болган райкүссомунун даргазы колхозтарже үргүлчү үнүп турарлар. Бидыг-даа болза, олар бир хүнде беш, алды колхозтарга барып каатарын каярлап турарлар. Олар колхозтар даргалары болгаш өске-даа ажилдакчылар-биле далаштыг чугаалажыр, «нинти удуртулга» бээр аргалыг болурлар, оон ажыны кончуг биче. Ажилдын чогуур адырларынын талазы-биле каадырларын партия комитетинин бүгү килдистерин сургаар хүлээлгелиг. Бо херекке партия, профвилел болгаш комсомол органнынын килдизин чугула рольды ойнаар хүлээлгелиг. Партия комитеттеринин килдистерин партия ажилынын дуржулганын өөренип көрүп байдарын болгаш негедерин чепсек кылып турарын практика көргүзүп турар. Партиянын Мурманск обкомунун партия, профвилел болгаш комсомол органнын килдизинин ажилдакчылары чер-черлерде партия организакчылары-биле кошкак харылзажып, партийжи-организастыг болгаш партийжи-политиктиг ажилдын айтырыгларын эвээш сонуургап турар.

Партия ажилынын дегенлик чайгылыш чок бедидер, ажил-агыг болгаш культуру тургузушкунунун кеш-зектерин экижидер деп сорулга партия организакчыларынын мурнунда ам турар. Партия комитеттери большевикчи шүгүмчүлөлдү болгаш бот-шүгүмчүлөлдү оон-даа артык калбартыры, массаларын үнүнге дынгангыр болуру, партия амырларын күдүгү-ле адырларынче хандыгып кирери, партия эге организакчылары-ныче чок турары, оларнын негелде херегелиги билери болгаш ону чогуур өйүндө хандырып чугула.

Бистик партия организакчылары-ныс бурун амырлар-биле чурттап турарлар. Партия болгаш чазактын шийтирлерин күсселди талазы-биле олар улуг ажилдарын кылып турарлар. Улус ажил-агыг планынын додур болгаш ажыр күсселдери дээш социалисттик чарышка масса-ларнын чогаалдыкы инициативанын партия организакчылары удуртуп турар. Коммунисттик тургузугуну харысалгалыг сорулгаларын шын шийтирлээр дугайында бистик каадырларыныкы дузалап турар марксист-ленинчик теорияны пропагандалаарынын айтырыгы партия организакчыларынын чугула сакты салышыкыны болур. Партия комитети бурзунун хүлээлгени болза, политиктиг болгаш ажил-агыгнын айтырыгларын шын холбаштары, бүгү чер-черде партия организакчыларынын ажил чорудулганын билери-биле углап шилээр болур.

Ажилдын стилин болгаш методун үндөининден экижидерин, партиянын удуртулганы болза, улус массаларын өзүп турар идеяныгине да-янып турар тодаргай дириг болгаш оперативтиг болурун чедип алары—чер-черлерде партия органнынын үндөин сорулгалы болур. Массалар-биле дириг харылзаа, массалар аразына организакчы болгаш политиктиг ажилдын уран аргазына каадырларын өөредип большевикчи шын удуртулганын эң чугула таарымчалыг байдалы болур.

«Правданын» мурнуку чүүлүндөн).

Саваны—мал чеминге

Малга немелде чеп беткеп алып чорук болза, бир чугула айтырыг болур. Чөөн-Хемчик районда улгартган «Коммунизмче орук» колхозун кежигүннери тараа саванын немелде чеп кылдыр бөлүп, ажаап алары чедикшининг чоруктан.

Колхозчу херээннер 29 кижидүжүт ажаап алышыкынын хүнеринде болгаш ылангы ама бо үеде саван бөлүп аларын үргүл-

чүлөп келген, бо аразында олар 400 тонна тараа саванын бөлүп, сарааттап алган.

Херээннер Мадыш-оол, Долчун, Хажыптаа, Мыйдок олар онаашкан ажилды, оон будурун нормазын үргүлчү ажыр күсселди турар. Ам-даа бастырып турар тарааларын саванын бөлүп, сарааттап алып ажил үргүлчүлөп турар. Саван—малга немелде чеп болур.

К. БОРА-КӨЖЕ.

Тайбынның херээн күш-ажыл-биле быжыглар!

Социалисттик күш-ажылчы хүлээлгелер

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Тайбын камгалалынын Совет комитетинге дузалаар Чаа-Хөл район комиссианын даргазы эш М. Д. Марташ бистин корреспондентивис-биле беседезинге меделгенин болза: Ак-Туруг сумуда Ленин аттыг көдээ ажил-агыг артелине Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат чылдазын холбаштыр митинг болган. Кыйгыры адаанга холунун үжүүн салып тура, тудуг бригаданын бригадир стахановчу эш Ортуноол сөс алгаш мынча дээн:

— Биске дайын херек чок. Ону дыннаар Безин хөйнувус чок. Бичангаш делегейге үр болгаш быжыг тайбын дээш Кыйгыры адаанга салган холувус үжүүн күш-ажылы-биле быжыглап, хүн-бүрүнүчү ажил нормазын каш дакпыр ажыр күсселди тургаш, бо 1951 чылдын планында көрдүнгөн колхозтун малын тусса чогуур эки шынарлыг 3 чаа кажаларны чыл төнүзүндө эвес, а харын октябрьде доозар дээш бүгү күжүвүстү ол-че салырын бистин тудуг бригада-

зы бүзүрелдин-биле хүлээнин тур бис, — дээн.

Эш Ортуноолга баштаткан тудуг бригаданы ол хүлээлгенин айткан хуусаазынын бетинде доозупкаш, ам чуртталганын 7 бажынарнын ноябрь 1-де доозуп, ажылдагач кинер деп чаа хүлээлгелерин ап алган ажилдап турарлар.

Кара-Суг будурулгезинде токар эш Воложаев Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга холунун үжүүн салгаш мынча дээн:

— Бис чүгле дайынга удур туруп турар эвес, а харын дайын кыпсыкчыларын өлүмнүг согушкун бол-зуп дээш маадырлыг тайбын күш-ажылы-биле коммунизмни кайгамчыктыг улуг тудугларын тудуп тургузуп турар бис. Бистин өөршү күлүг аас-кежинвиске, күчүлүг тургузушкунууска удур кыжанып турар дайын кыпсыкчыларынга мээң күш-ажылым өлүмнүг докпак бол-зун дээш хүн-бүрүнүчү нормазын 120—130 хуу чедир күсселди тура-

рынын хүлээндим—дээн. Токар эш Воложаев ол хүлээлгенин 120—130 хуу эвес, а харын сентябрьнын планын 150 хуу кылдыр күсселди алган.

Молотов аттыг көдээ ажил-агыг артелинин тудуг ажилдакчызы эш Баарзакый Кыйгыры адаанга ат салып тура, дайын кыпсыкчыларына удур салган холум үжүүн быжыглап, хүн-бүрүнүчү үлүг нормазын 150 хуу күсселди мен дээш, ол хүлээлгенин 180—200 хуу чедир күсселди турар.

Кара-Талда «Победа» колхозтун күсүк дүжүт ажаап алышыкында ажилдап турар эш Токаш-оол болгаш колхозтун өске-даа ажил-ши-чилери ат салышыкынын холбаштыр алган хүлээлгелерин эрес соруктуу-биле ажыр күсселди турар.

Тайбын дээш Бедиткен күш-ажылдын патриотчу көдүрлүүшкүнү Чаа-Хөл районда күштү-биле калбарып, Кыйгыры адаанга ат чылдазынын кампанынын холбаштыр 44 кезек черлерге митингилер болуп, Кыйгыры адаанга 3702 кижин хол үжүүн салганнар.

Төөгүлүг документиин адаанга ат салышыкыны үргүлчүлөп турар

Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкынын чылдазы бу-гү чуртта үргүлчүлөвишаан. Ажилчы чоннар төөгүлүг документиин адаанга бодунун адын салып, ову кызымаккай күш-ажылы-биле быжыглап турар.

Памирниц тараажылары болгаш малчынаары тайбынның херээн быжыгларына бүгү күжүн бээринге бодунун беленин чангыс эп-сеткилдиг-биле илередип турарлар. Горно-Бадахшан автономнуг областын Руман районунда «Социализм» көдээ ажил-агыг артелинин кежигүннеринин хуралына суралыг колхозчу, Тайбын камгалалынын Таджик республик комитетинин кежигүнү Сафарбегим Гаримамедованын чугаалааны:

— Памирниц колхозчулары бай болгаш аас-кежиктиг чурттап турар. Оон чижээге бистин колхозу-вусту-даа болза ап болур. Бо чылын гектар бурзунден 22 центнер тарааны ажаап алган бис. Ол болза, эртен чылдагызындан 1,5 катап хей болуп турар. Хей-нинтинин— мал ажилын хөгжүдеринин үш чыл планын колхоз хуусаа бетинде күссеткен. Бистин тайбын чуртталгавысты дайын үрегдэрин болдурбас бис!

«Социализм» көдээ ажил-агыг артелинин бүгү колхозчулары Кыйгырынын адаанга чангыс эп-сеткилдиг-биле ат салганнар.

Сөөлүг оон чылдарын тургузунда Уралдын сонгу талазында тургунган Карпинск хоорайнын ажилчы чоннары база тайбынның ээлчээне киргенер Кыйгырынын адаанга боттарынын аттары чангыс эп-сеткилдиг-биле салган «Вахрушевуоль» трестинин дагжылары сентябрьнын 26-да ол айнын онаал-газын күсселдики.

Кубанын ажилчы чоннары Кыйгырынын адаанга салган бодунун адын кайгамчыктыг күш-ажылчы чедикшинер-биле быжыктырып турар. Новоросийсктин «Коммунар» заводу коммунизмнин улуг тудугларыныче 200 вагон ишти шиферлерин чорудуп берген.

Молотов ССР-де, Калининград, Калуж, Кировград, Смоленск, Киров областара болгаш чурттуг өске-даа районнарында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкынын чылдазы чедикшинер-биле эртип турар.

(СЭТА).

Алдынган хүлээлгелер бопманылгада

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат чылдазын холбаштыр болуп эрткилээн митингилерге Улуг-Хем районун колхозчулары патриоттук көдүрлүүшкүн-биле күш-ажылдын бедиткен социалисттик хүлээлгелерин алганнар.

Ленин аттыг көдээ ажил-агыг артелинде 63 харлыг малчын Т. Лопсан ирей Кыйгыры адаанга хол үжүүн салгаш, ол хол үжүүн күш-ажылы-биле быжыглар дээш мындыг хүлээлгени алган: — Мен кырган-даа болзумза, оомга, чалын-

майын, кадарып турар малымга, хамаарышкан кажаларын чыгылап; бептээринге өске эштеринин күжүн олче чардактырбайн тургаш, бодунуң күжүм-биле ону соок дүшкөлекче доозуп алыр мен — дээн. Хүлээлгени ол күссеткен.

Эш Өпей-оолга удурткан тудуг бригаданы чуртталганын 4 чаа бажынарнын ноябрь 1-де доозар деп хүлээлге алгаш ам тудугун кол бурзузун доозарынче чоокшулап турар.

Ворошилов аттыг көдээ ажил-агыг артелинин эш Сидилге удурткан тудуг бригаданы күш-ажылдын бедиткен социалисттик хүлээлгенин

эзуугар колхозтун инектеринге стандарттыг чаа кажанын тудуун, база 30 ажыг бызса кирер саман кажан тудуун хуусаа бетинде эрестин-биле күссеткен. Ол ажилдарга чазаныкчы херээн эш Чанзанмаа, Хорлуг-оол, Тагба, Биче-оол олар онаашкан ажил нормаларын 150—200 хуу күсселди турар.

Ат салышыкынынга холбаштыр Эйлин-Хемин малчынаары алган күш-ажылы хүлээлгелерин «зуузар малдын кышкы белетекли болур кышкы кажан септелгенин, чаш малга чидиртир эки шынарлыг сигени кыштагларже баш бурунгаар сөөртүп белеткээринин ажилдарын доозуп турарлар.

Делегейге быжыг болгаш үр тайбың дээш

ТООРА-ХЕМ. (Радио-биле). Севи суурунга Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат чылдазын холбаштыр митинг болган.

Кыйгыры адаанга бир дугаарында ачы Хояадыр холунун үжүүн салгаш, мынча дээн:

— Эштер дайын деп чүл дээрин, немец араатаннар-биле сокчуп, Төрээн чуртувусту дайыннын айы-лындан канчаар камгалап турганы-нысты билер бис. Дайынның үндөин кыпсыкчылары болур капиталисттик чурттарнын хүрээлээшкининге туруп тура күш-ажылы холду сула салып болбас дээрзин база билер бис.

Беш улуг күрүнелер аразына

Тайбын Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга салган холум үжүүн улам быжыглап, дайын кыпсыкчыларын өлүмнүг согушкун болзун дээш райпо-биле чарган керээмден дашкаар 85 диннин артыкка бээрин хүлээндим — дээн.

82 харлыг Краев ирей олуудан туруп келгеш мынча дээн:

— Дайын — ол дээрге, эң-не бужар чүвө-диги бо, уругларым. Бистин ыдыктыг төрээн червисиче кижин ижер бужар немец араатаннар шурап турган үеде мээң ийн оолдарым Төрээн ада-чуртту дээш ол араатаннар-биле маадырлыг сокчуп тургаш өлгөн чүвө. Ол

араатаннар ышкаш делегейге шак ынды бужар дайынны үндүрери-биле дөгерип турар сектерге өлүмнүг докпаа болзун дээш, база бистин чуртувустун экономнуг күжү уламан быжыксын дээш будурулгеле ажилдап турар уругларым, будурулгенин ажилындан бажын ажилынче чардыгар чоруун болдурбайн, ол ажилды бодумга ап тур мен—дээн.

Тожунун буурул ак баштыг кыргынарындан эгелээш, анык оолдар, кыстарына чедир бүгү ажилчы чоннар трумзичи-черчилык дайын кыпсыкчыларына удур күчүлүг киленин илеретпишаан, делегейге үр болгаш быжыг тайбын дээш бадылаашкынаарын берип турарлар.

ТАЙБЫҢ БОЛГАШ ТУРГУЗУШКУН ДЭЭШ!

Беш улуг күрүнелерин аразына Тайбынның Пактызын чарар дугайында Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышыкынын чорудар дугайында Тайбын камгалалынын Совет комитетинин шийтиренин совет кижилер улуг сеткил ханышыкы-биле хүлээп алган.

Грузиянын ажилчы чоннары совет улус-биле кады тайбынның херээн камгалаларына чайгылыш чок күзөл соруктуун илередип турар. Ында бистин чуртувустун кайзында-даа ышкаш тургузукчу күш-ажыл ханыгыг турар.

Төрээн червис Грузия совет эрге-чагырганын чылдарында танытумас кылдыр чартынган. Мээң улудумун ады турагын болгаш эрге-шөлүзү чок чоруу ам эркен. Улуг орус улустун үнелеп ханмас дузаламчызынын ачызы-биле республиканын ажилчы чоннары Грузия ССР-нин экономиказынын болгаш культуразынын чечеткелешкинин талазы-биле канчаар-даа аажок улуг чедикшинерин чедип алган.

Совет Грузиянын найсылалы ногаан ыяштар аразында чаа тудушкуннарда. Кайнаар-даа көрүнүс кайда-даа чуртталга бажынаары, өөредилге черлеринин, культу-чырыдышыкын черлеринин бажынаары көстүп турар. Хөгүлү шимээнин Куранын эрик кыды бетоннаттыган, удатпас ачаа хем оруунун трамвайлары чоруп турар апаар. Кура хемин кежилдир чокта чаа тургускан кайгамчыктыг чара Метехтин көбүрүнү тбилисчилер ынакшып көрүп турарлар. Дидубада чаа көбүрүгү тудукчулар кылып эгелээн. Эрги кызы кудум-

чуларын орнунда калбак делгем чаа, асфальтиг магистральдер тургустунуп турар. Хооранын хүрээлөп турар даглар ногаан үнүштер-биле бүргөлип турар. Тбилис далайын чоогунга Тбилиснин чурттакчылары дыштангып, хөглээринин үези чоокшулап олурар.

Сөөлү чылдарда республикада канчаар-даа аажок чартылгаларын кижин санап чедери берге. Грузия металлургиянын, машина тудушкунунун, улуг станцияларынын республиказы болу берген. Бо бүгү шийтизү—Ленин—Сталинның партиянын удуртулганы-биле калбарган канчаар-даа аажок улуг тургузукчу ажил-чорудулганын түншели.

Грузия улус тайбын тургузукчу күш-ажылче долузу-биле чүткүлдүк. — Биске дайын херек чок, үнүш чок Самгоранын ховузунга сэдтар, виноград сыптары, анык ыяштар шимээргеп улуп келгирин көрүкөп турар мен—деп Сапгоралап келген, арны додуга берген инженер чүгээл турар.

Совет кижинин күзөл-мындыг. Бис дайыннын чурумалдарын болгаш үрелиншиктерин керүкөвейн турар бис. Совет кижилерин холу-биле кылган коммунизмнин улуг тудугларын, бодус чартылганын генийинг сталинчы план эзуугар кылдыган улуг тудугларын көрүкөп турар бис.

Рустаанын металлургиялы болгаш Тхарчелинин шахтерлери, Тбилиснин эртемдээнери болгаш Кахетиянын виноградары — бүгү чагай сеткилдиг кижилер ынаар күзеп турарлар. Оларга тайбын дээрге, хүн ышкаш, агээр ышкаш үнелиг.

Бис тайбынны күзеп турар бис.

Ынчалза-даа, тургузушкунун, аас-кежиктиг чогаалдыкы күш-ажылдын хөгжүмүнүн аразын өттүр маадырлыг Кореядан кээп турар үгер-боолар ыды, камгалап чок корей херээннеринин, уругларын болгаш кыргынаарын үе-човууру динналып турар. Оларын америк дээрбечилерин араатангыч бомбалаашкыны мөгүлөдип турар.

Ада-чурттуң Улуг дайынында үш оолдарын оскунган кырган колхозчу-биле чоокта чаа чугаалашкан мен. Аар-берге когаралдыг дугайын, делегейин чаа дайынны белеткеп турар америк-англи империалисттерин хангыч планнарын дугайын ол колхозчу чүрээнде аарышкылыг кылдыр чугаалаан.

— Англи эжелекчилер Кавказка «ийи дугаар Индияны», «ийи дугаар Египетти» тургузарын орадалжып турганын Бис утпаан бис. Ынчалза-даа, улуг орус улустун дузаламчы-зы-биле бис бодувустун хамаарышпас чорувусту камгалап алган бис. Батуминин «Заквказье» америк бааза» болдур деп америк-англи империалисттерин кыргынаар бастыр утпаан бис. Ол хоозун план сызын бажын ышкаш буступ дүшкө—деп колхозчу чугаалаан.

Кырыксай берген виноградчы база чугаага киржи берген. Америк болгаш англи эжелекчилерин аажылаашкынын ол виноградчы канчаар-даа аажок килеңээшкин-биле илереткен.

ПАРТИЙНИ АМЫДЫРАЛ УЛЕГЕРЛИГ АГИТАТОР

Кызыл районун «Черби» колхозта партия организациясынын 12 агитаторлары колхоз буюрулузунин кол участоктарында ажилдап турарлар. Агитаторларнын ишинден эш Т. Лопсаң бодунун бо талазы-биле хулээлгезин эн эки күүседип келген.

Эш Лопсаң болза, дуржулгагы агитатор болуп шилтинген. Оон колхозчулар-биле харылзааны доктаамал чоруп турар.

Бо чылдын күсүкү тараа ажаап алышкынын үезинде колхозчуларга бешеларны болгаш номчулгаларны харын-даа хүн-бүрүдө 3 улаа кылып берип турган.

Ол боду колхозчу күш-ажыл кылып, чай чок турза-даа, чонун мурнууга күүседип хей-ниитичи бо хулээлгезинге үе-шакты дөмей-ле четир кылдыр шилип ап билир кижичи.

Компания ажилдар үезинде болук чапсарлар үезин агитация ажилын

чорударына чөптүү-биле ажылдап чаччыкан.

Большевикчи чыгыг сөстерин чога дамчыдар ажил агитаторунун бодунун эки белеткелин негээр. Ычангаш эш Лопсаң боду солуннары болгаш журналдарны үргүлчү номчуур. Колхозчуларга дамчыдып, тайылбырлаар деп болап алган чүүлдерин шийип демдегеп алыр. Ол чүүлдерин бодунун чорудар бешеларнын болгаш номчулгаларынын планынга таарыштыр кирип алыр. Оон ужурунда оон чугаалары дынакчыларга кончуг солун болуп, оларга чаа-чаа билиглерин немеп турар.

Бүгү делегейнин болгаш Совет Эвилелинин девискээринде база бистин областа чаа-чаа болушкуннарын дугайында тайылбырларны кылышаан, оон бодунун колхозчунун ажил-ишчилеринин сорулгалары-биле холбаштырып билиринин талазы-биле ол ажилдап келген.

Эш Лопсаң колхозчуларын бейик медреселди болур чоруу дээш ажилга болур-ла аргаларын ажилдап турар. Колхозка районун удуртур ажилдакчылары келирге, оларнын политиктиг илеткелдерин болгаш декларацияларын дынаарычче бүгү колхозчуларны идепкейлиг организа-застан келген.

Колхозтун хана солунунга болгаш хүндүлел самбыразынга мурнакчы колхозчуларны илеридип берип турар. Хей-ниитичи хулээлгеге оон принципналдыг чоруу колхозчуларнын бейик хүндүлелин чедип алган.

Колхозчуларны бейик көргүзүлгү күш-ажылче сорук кирирге бүзүредип тайылбырлаарынын кол методун ол эки ажылдап өргөнгөн.

Эш Лопсаң болза, партия кежигүнү өзес большевик. Партия эге организациязы оон бодунун идегелдиг активчилеринин бирээзи кылдыр санап турар.

Р. ОЧУР-ООЛ.

Районда партия чырыдышкыны

1951—52 чаа өөредилге чылында партия чырыдышкынын системасынга өөредилгелерин организа-загы эгелээр дугайында Улуг-Хем районун партия организациялары улуг кичээлгеи салып, партия хуралдарынга чугаалашкан. Бо чылын районга 15 политшкола, И. В. Сталиннин биографиязын өөренир 7, ВКП(б) төөгүзүнү допчу курзун өөренир 7, ВКП(б) төөгүзүнү перво-источниктер-биле кады өөренир 3 бөлүмнүн тургузар болгаш 41 кижичи дынакчылыг кечээки шко-

ланы ийи бөлүктүг кылдыр бадылаан.

Эрткен чылга болаарга бо чылын партия чырыдышкынын четкизи-нде белеткелиг организа-загы эгелээр. Дынакчыларны шилип аларда коммунистер-биле тус-тузунда оларнын билинин дугайында, кандыг черге өөренип болурунун дугайында бешеларны чоруткан. Политиктиг өөредилгедө 594 кижичи кирген, оон ишинде марксизм-ленинизмдин теориязын 45 кижичи боттары өөренир-лер

Бөлүмнүн болгаш политшко-ларны башкыларынга бүгү-ле мергежилдиг пропагандистерин болгаш районун удуртур ажилдакчы-ларын, башкыларын, эмчилерин кириштирген.

ВКП(б) райкомунун бюрозу партия чырыдышкынын четкизи бадылаан болгаш оон шынарны эки-жилер дугайында тускай доктаалды хулээп алган. Марксизм-ленинизмдин теориязын боттары өөренир-лерге дузалаар консультантыларны база шилип тургускан.

В. ТОЙЛУГ-ООЛ.

Партия өөредилгезинин шынарын бедидер

Коммунистернин болгаш партия кежигүнү өзес активтиг идея-политиктиг билини бедидер дээш ажил болза, партия организациязынын чугула херээ болур. Чөөн-Хемчик районун Ленин аттыг көдээ ажил-агый артелинде партия эге органи-зациязын хуралынга бо чылын партия өөредилгезинин шынарын бедидер дугайында айттырыгы чугаалашкан.

Оон-биле чергелештир ВКП(б)

төөгүзүнү допчу курзун өөренир бөлүм тургустунган, ында коммунистер болгаш партия кежигүнү өзес актив 10 кижичи кирген. Полит-школада 16 кижичи, бижик өөренир бөлүмдө 11 кижичи өөренип кирип турар. Политшколада болгаш бөлүм-лерде кирген дынакчылар болза, өөредилге белеткелин кылган, өөредилге хамаарышкан номнарны, сеткүүлдерин тып ап турар.

Партия эге организациязынын сек-

ретари эш Сотпа партия өөредилге-зинин шынарын бедидер дээш кем-чегелери ап, бо талазы-биле эрткен чылдын четпестерин каттап ав-дээш сорулга салып турар. Партия организациязы болза, моон сонгаар идея-политиктиг өөредилгенин чору-дугазынын дугайында айттырыглар-нын партия хуралынга доктаамал чугаалашып шиттирлеп турарын чедип алыр.

О. ОЧУР-ООЛ.

Ада-иелер хуралы

Чоокта чаа Кызылдын № 3 ортумак школанын ада-иелер хуралы болган. Аңаа ук шко-ланын директору эш Л. В. Дятла-ва чаа өөредилге чылында школа-нын болгаш ада-иелерини сорулга-ларын дугайында илеткел кылган.

Илеткелчи бодунун чугаазынга 1951—52 өөредилге чылында шко-ланын болгаш ада-иелерини мур-нунда туруп турар сорулгаларын, школанын ажилында бер четпестер-ни унуткаар кемчелерин дугайын, өөреникчилерини талазын-да кичээл үез болгаш чангыс класска ийи чылда олуруп калыр чоруктарын бодурдас төлөөдө, ада-иелер чүнү кылза чогуурул деп чү-венин дугайын кончуг тодаргайы-биле тайылбырлап чугаалап берген.

Илеткелчи оон ынай бодунун чугаазынга боттарынын школада өөре-нип турар уругларынын өөредилге-зини сонуургавас, школа-биле харыл-заа чок, чамдык ада-иелерини дуга-йында чижектерин чиди-биле шү-гүмчүлөп чугаалаан. Чижээ, бирги класска багай өөренип турар өөре-никчи уруг Белеванын иези кижини

чоокта чаа школага келгеш барып көрүр деп дирекция чери чалаан. Хамааты Белева школага кээп, бо-дунун уруунун өөредилгезин кандыг арга-биле кижидип алыр дуга-йында башкыларын арга-сүмезин алырынды улуу, харын ол класстын башкызын культур чок эзу-биле баык сөглөш барган чүүл бар.

Өөреникчилерини талазында кичээл үез ийикке уроктан озаалдар чорук школанын бүгү өөредилге-кижизиндегил ажилында дыка шаптыктыг болур. Ындыг турбужа, чамдык Манниковтар болгаш Лис-тук ышкаш ада-иелер школанын мырынд чанында чурттап олурап кирзинде боттарынын уруглары чо-гум школага чогуур шагында барып турар бе деп чүвени сонуургал көр-бейн турар деп илеткелчи чугаала-лаан.

Школа-биле ада-иелерин аразын-га харылзааны улам кылынадыр сорулганы барымдалаш, ол хурал-га ада-иелер ай санында бир каттап школага ада-иелерни чымдылар турар деп шиттирлеп алганнар.

Е. ГОЛЫХ.

Иенин сагыш салышкыны

Школачыларын өөредилгеге че-диншикнин болурунун бир чугула аргазы болза, ада-иелер талазында сагыш салырында болур. Чөөн-Хем-чик районун улгатырган «Комму-низмче орук» көдээ ажил-агый ар-телинин колхозчусу херээк Кар-ша школада уругларынын өөре-дилгези дээш улуг кичээлгеи салып турар.

Уруглар хүн-бүрүдө кичээлдерге кайы кире белеткини, оналгалар-ны канчаар күүседип турарынче ол не хайгааралын салып келген. Кар-ша болза, өөреникчилер бот кичээл кылырынга болгаш онаалгалар күү-седиринге оларга таарымчалыг бай-далды хандырган. Башкылар-биле ол үргүлчү харылзаалыг. Иези, уруг-ларынын өөредилгези дээш үргүлчү сагыш салып турда, олар эки өөр-енем аргажок. Иенин улуг дузала-мынын ачызы-биле дөрт уруглар билинин айы-биле чогуур класс-тарда эки өөренип турар, олар сагыла-чурумунун болгаш өөредил-гезинин талазы-биле эге школанын кончуг эки өөреникчилери кылдыр санаткан.

М. СЫНАА.

Орус дыл өөренир бөлүмү

Эрзин районун «Кызыл сылдыс» колхозунда партия, комсомолдун активчилери орус дыл өөренирини бөлүмүн тургузуп алган. Бөлүм недельде бир каттап чыгып кичээл-деп турар.

Бөлүмүнү эге школа башкызы эш Тансыя Александровна башкылап, дынакчыларга быжыг билигди бээр дээш кызып ажилдап турар. Бөлүмүнүн дынакчылары кичээлге улуг сонуургал-биле кээп, Ленин—Сталиннин дылы—орус дылды кон-чуг кызымаккайы-биле өөренип тур-рарлар.

Д. СЕНДЕШ-ООЛ,
И. СЕВИЛЕП.

Шеф ажылы

Тожу районун «Май 1-н» кол-хозта тууду турар электри станция-зынын туудуунга Тоора-Хем суурнун ажилчыны, албан хаакчытарын бол-гаш колхоз төвүндө чурттакчылар 64 кижичи чоокта чаа дыштаныр хуа-де шефтээш 304 метр чуудукту ту-дугта салган, 300 кубометр довр-ракты сөөрткөннөр.

Шефчилерден эштер Мижит, Дамдыл-оол, Иванов, Капардов, Пастухов, Таштадинова, Хаваров, Корнеева олар эки муракчы ажил-дааннар.

В. МОНГАЛБИ.

ССРЭ-нин улустарынын акы-дунма өг-бүлезинге Тыва область чеди чыл болган

1951 чылдын октябрь 11-де улуг Совет Эвилелинин улустарынын хей националдыг акы-дунма өг-бүлезинге тыва улустун киргенинен бээр чеди чыл болган ою болур. Күчүлүг совет социалистиг күрүенин составынга Тываны хулээп алганын хүнү болза, тыва улустун национал улуг байырлары апарган.

Улуг орус улустун шуут дузаны-биле күш-ажылчы арат массаларын 1921 чылдын август айда үндүргени улусчу, антифеодалдыг болгаш антиимпериалистиг, национал-хосталгалыг революция болза, чуртка феодал-колониалдыг эзу-чурумну узуткаан болгаш Тыва Арат Республиканы тургускан.

Тыва Арат Республиканы тургу-зары болгаш оон боттанып турары чүгө Октябрын социалистиг Улуг революциязынын тиелээзинин түн-елинде боттанып болган.

Тыва Арат Республиканын 23 чыл туруп келгенини дургузунда, тыва улустун ажил-агыйлыг, политиктиг болгаш культурун сайзыра-лынга коммунисттиг партия болгаш Совет Эвилелинин чазаа үргүлчү-нү болгаш бүгү-таланын дузалам-чызын көргүзүп келген.

Улетпүрү тургузар, ажил-агый-ны болгаш культураны сайзырадыр чорукка Совет Эвилелиниң Чазаа Тыва Арат Республикага бүгү тала-нын дузаламчызын көргүзүп келген. Тывага чаа тургустуну турган за-водтарга, электростанцияларга, үлетпүрлүг буюрулге черлеринге херек хей-хей машиналарын, станок-тарны болгаш өске-даа чепсек-херекселдерин СССР чорудуп берип турган. Ол заводтарны, электростанцияларны совет ажил-чынар болгаш тускай эртемниглер тургузуп, башкарып турганнар. Тыва Арат Республика СССР-ден ав-тотранспортту ап турган. Автотран-спорт мастерскаязы тургустунган. Чурттуг улус ажил-агыйында мергежилдиг национал каадырларны совет тускай эртемниглер белеткеп турганнар. Почта, телеграф, теле-фон болгаш радио шугумнарын совет тускай эртемниглер кылган.

Совет Эвилели болза, тараа-биле, калбак херекелдин аты-чем бол-гаш үлетпүр барааннары-биле Тыва Арат Республиканы хандырып тур-ган.

Тыва Арат Республиканын чер болгаш мал ажилын сайзырадыр-нын херезин Совет Чазак база улуг дузаламчыны көргүсөн. Көдээ ажил-агыйнын эн чаа техниказы СССР-ден хей-үлүп кээп турган. Ада-чурттуг Улуг дайынын мур-нун чарында СССР-ден ТАР-же комбайннарны база сөөртүп эгелей берген.

Тыва Арат Республиканын улус чырыдышкыны болгаш кадык камгалалы Совет Эвилелинин шуут дузаны-биле хөгжүп келген. СССР-ден кээп турган чус-чус башкылар болгаш эмчилер болза, национал школаларын ажилын айлап баш-каранга, медицинаны албан чер-лерин организа-заарынга, чуртта-кчыларга медицина дузаламчызын көргүзөрүнө дузалажып турганнар. Олар школалар болгаш эмчилер ажилдакчылары кылдыр национал каадырларны белеткеп турганнар.

Национал тыва үжүктү тургузар чорукка Совет Эвилели араттын ре-волюстуг намынга болгаш Тыва Арат Республикага улуг дузаны көргүсөн. Дыка хей тыва аныктар Москвага, Чөөн-чүктүн ажилчы чонунун Коммунисттиг университе-динге өөренирген.

ТАР-нын күрүне тургузуунга хей националдыг Совет Эвилелинин кү-рүне тургузуунун дуржулгазы улуг ролды ойнаан.

Немеп-фашисттиг эжелекчилерге Улуг Совет Эвилелинин Ада-чурт-тун Улуг дайынын хүнеринде тыва улус совет улуска идеялык дузалаан. Тыва улус «фашисттиг агрессорларга улуг совет улустун демиселинге бүгү күштери болгаш херезинге-биле, бодунун амы-дын харамнамын киржиринге белем» деп эш Сталиннин адны 1941 чылдын июньнын 22-де чоруткан ТАР-нын 10 дугаар Улуг хуралы-нын декларациясында чугаалап тур-рар. «Дайынын чылча шаварычче совет улус-биле кады холга болу-п туткаш киреринге тыва улустун бе-линин Совет Эвилелиниң чазаа улуг ханышкыны-биле демдегеп тур. Совет улустун тилелгези болза, акы-дунма тыва улустун база тил-елгези болур» деп эш Сталин бо-дуну харызынга бижээш.

Араттыг революстуг намы бол-гаш Тыва Арат Республиканын ча-заа чурттуг ажилчы чонун маалыр-дыг Кызыл Шеригте материалдыг дузаламчы чедиреринче мобили-за-тарган. Дайынын бүгү үезинин дургузунда, ТАР-нын иш, күрүне болгаш хей-ниити организациязы-нын ажилы чангыс сорулгага ча-гирткап турган. Ол сорулга болза—немеп фашисттиг эжелекчилерге улуг совет улустун маалымдыг де-миселинге бүгү күш-биле дузалам-чы гитлержи араатаннары чылча ша-

верынын шагын чокушулардыр.

Тыва улустун эки-турачы эн эки оолдары болгаш кыстары фашистер-ге улуг дайынчы операцияларга шуут киришкеннөр. Олар Ада-чурт-тун Улуг дайынын төөгүлүгке ал-дарлыг, маалырдыг чоруктарын киргеннөр. Тулчушкуннарга эрес маалырдыг чоруу дээш, хей-хей тыва эки-турачылар Совет Эвилели-нин орденнери болгаш медалы-биле шаңнаткылааннар.

Совет Эвилелинин акы-дунма өг-бүлезинге кирер дээр тыва улустун шаандакы шагдан тура күзелич араттын революстуг намы, Тыва Арат Республиканын чазаа СССР-нин чазаанга кирген дилээнге то-даргай илереткен.

1944 чылдын октябрь 11-де СССР Эвилелиниң Дээди Советинин Президиуму Тыва Арат Республиканы Совет Социалисттиг Республикалар-нын Эвилелиниң составынга хулээп алып дугайында Чарлык үндүрген. Тыва улусту улуг СССР-нин улус-тарынын хей националдыг акы-дун-ма өг-бүлезинге хулээп алган чорук. Тыванын ажилчы чонунун ортузун-га политиктиг болгаш буюрулчулук талазы-биле улуг көдүрүшкүнү болдурун. Чурттуг иштинде хурал-дар болгаш митингилер хей-үлүп болуп турган. Совет Эвилелинин улустарынга, улуг орус улуска, улустарын башкызы болгаш баш-тынчызы эш Сталинга чегиргенин чыгыг сөстерин тыва улус ол ми-тингилерге болгаш хуралдарга чуга-алап турган.

Тивлээн социализмдин Сталинчи Конституциязынын херелинин алаанга тыва улустун чеди чыл чуртталгазы болза, анык Тыва об-ласты дугайында, оон экономиказы-нын сайзыралынын дугайында, оон национал хевирлиг, социалисттиг утка-шынардыг культуразынын өзүлдээзинин дугайында коммуни-сттиг партияны Төл Комитеди, Совет чазак болгаш эш Сталин кайы кире сагыш салып турарын көргүс-өн. Тыва улустун ажил-агый, поли-тик болгаш культуру сайзыралы бу-рунгаар чайгылыш чок сайзыралын дээш, Совет Тыванын ажилчы чо-нарнын материалдыг болгаш куль-турлуг амыралы улам бедизин дээш, партия болгаш чазак калбак кемчелерини ап чоруткан.

Улус чырыдышкынын, кадык кам-галалын, харылзааны, транспортту улам сайзырадырынга, улутпүрнү капитал туудуунга партия болгаш чазак чылдык-на хей миллион хер-егини үндүрүп берип турар. Хей-хей машиналарын, үлетпүрлүг бую-рулгелерин туудуунга болгаш чаартылгазынга херек янзы-бүрү техниктиг чепсек-херекселдерин, кө-дээ ажил-агыйнын чаа-чаа машина-ларын бистин областы кирип турар.

Эрткен чеди чылдын дургузунда Совет Тыванын үлетпүрүнде ажил-чынарын саны 11 ажыг катап өскөн. Үндөзүн чурттакчыларын иштинде ажилчыны каадырлар өзүп үнүп турар. Шаандагы көшкүн арааттар ам үлетпүр буюрулгел-рини квалификастыг тускай эртем-нигдери болулап турар.

Индустриалдыг калбак сайзырал-дын перспективалары Совет Тыва-нын мурунда чуртуунуп турар. Совет Тыва индустриалдыг, көдээ ажил-агыйлыг район апар ымыдг үе ыраак эвес.

Тыва автономнуг областын көдээ ажил агыйнын арны база дүргө-ни-биле өскөрдүп турар. Арат бол-гаш тараачын ажил-агыйларын чед-ден ажыг хузуу колхозчулар болуп катышкан. Колхозтар шөлдеринде тракторлар болгаш комбайннар ажилдап турар. 11 машина трактор станциялары болгаш бир машина-мал ажил-агый станциязы областын колхозтарын хандырып турар. 1951 чылда МТС-терин тарааны тарыл-га шөлдери болза, колхозтарын тарылга шөлдеринин 90 ажыг хузуу болуп турар.

Совет Тывада чаа-чаа колхозчу суурлар, буюрулгелерин болгаш мал-ажылынын чус-чус туудулары, куль-тураны болгаш амыралдыг чер-лери, колхоз электростанцияларын тутунулаан болгаш тутунуп турар. 1945 чылдан бээр үе дургузунда Тыва автономнуг областын 1.700 кире агрономнары, зоотехниктерин, кө-дээ ажил-агый механизаторларын, башкыларын, эмчилерин, харылза-чыларын, үлетпүрнү, парлаганын, культуру-чырыдышкыны албан чер-леринин ажилдакчыларын чорутку-лаан.

Улус ажил-агыйнын социалистиг эде тургузарынын талазы-биле тыгыз улускы улуг дузаны СССР-нин улустары, ылангыя улуг орус улус-чедирип турар.

Улуг Совет Эвилелинин Улустарынын хей националдыг акы-дунма өг-бүлезинге Тываны хулээп алганын чеди чыл болган оюнга Тыва областын ажилчы чоннары болза, эш Сталинга чоруткан чаалада ал-дынган хулээлгелерин күүседирин дээш чүткүлдүг күш-ажылдын изиг үезинде ужуражып турарлар. Эш Сталиннин мурунга хулээлгез ху-

лээлгелерин күүсетпигизин; соци-алистиг чарышты калбартып турар Совет Тыванын ажилчы чоннары областын ажил-агый болгаш куль-туру сайзыралында улуг чединшик-нерин чедип алганнар. Чурт үлет-пүрүнүн буюрулгелери 1951 чыл-дын бирги чартында бүгү продук-ция үндүрүп талазы-биле планын 101 хуу күүсеткен. Тыва автоном-нуг областын көдээ ажил-агый ажилдакчылары тараа белетке-линин күрүне планын 1951 чылдын сентябрь 20-де 101,5 хуу күүсеткен. Күрүнеге тарааны 1950 чылга бо-дурга 205 пуд хейнү дужааганнар. Кол аты-чем культуру кызыл-те белеткелинин планын 110,5 хуу күү-сеткен.

Нитиинин продуктулуг мал ажил-ын сайзырадырынын үш жыл пла-нын күүседип тура, көдээ ажил-агыйнын ажилдакчылары күрүнеге дүк садарынын планын хуусаа бетинде күүсеткен. 1951 чылдын ок-тябрьнын 1-де 850 центнер бейик шынарлыг дүк пландан дашкаар дужааганын.

Областа улус чырыдышкыны ажилы дыка экинжээ. Бо чылын башкыларын саны 300 хире кижиче өскөн. Чаа 10 школалар ажи-ктынылаан. Школаларда 26 муу хире өөреникчилер өөренип турар. 1951 чылдын сентябрьнын 1-ден эгел-леп область бүгү-ниитинин чеди чыл өөредилгезинче шилдээн.

Чурттакчы чога медицина дуза-ламчызы экижил, медицинаны ал-бан черлеринин четкизи калбарып турар.

Улуг Совет Эвилелиниң составы-ныча Тыванын киргенинин чеди чыл оюнга Тыва автономнуг обла-стын ажилчы чоннары болза, бүгү-делегейге тайбын дээш зайыныг ынакшылдыг бүгү улустарын улам калбарып турар демиселинин үе-инде ужуражып турар.

1951 чылдын сентябрь 22—23-те болуп эрткен тайбын талаажыча-рынын область конференциязы бо-лаза, бистин областын ажилчы чо-нарнын Ленин—Сталинниң улуг партиязынга, совет чазакка болгаш тайбын дээш демиселге улустарын сорук киричкизи, улустарын баш-кызы болгаш баштынчызы эш Сталинга кызыгаар чок бердингенин күчүлүг демонстрациязы болу берген. Совет Тыванын ажилчына-рынын, колхозчуларынын болгаш ин-телигентилеринин чугаалары болза, дайын кысыкчыларын көөр көнү чок чорук-биле, бистин улуг Төрөөн чуртувустун автономнуг болгаш камгалал күш-шылдыгы улам бы-жыгалаар дээш могаг чок ажилда-рынга белени-биле долдуган.

Беш улуг күрүнелерин аразыга Тайбын Пактызын чараа дугайында, Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлди-нин Кытырынын алаанга ат сал-ымшыкынын чымдалды Тыва об-ласта улуг көдүрүшкүнүч-биле ар-тин турар. Төөгүлүг документинин алаанга салдыган боттарынын колунун үжүктөрүн областын бүгү ажилчы чоннары болза, 1951 жыл-дын буюрулге планын күүседип болгаш ажил күүседирин дээш больше-викчи демисел-биле Ыжылдап чаа-чаа хулээлгелерин ап турарлар.

Совет Эвилелиниң составынга, Тыванын киргениниң чеди чыл оюнга Тыва областын ажилчы чоннары Октябрьнин социалистиг Улуг ре-волюциязынын 34 чыл оюнга алдар болдурун социалистиг чарыштын калбартышкыны-биле ужуражып турарлар.

9 айларнын болгаш октябрынн буюрулге программазын чединши-кини-биле күүсеткен, Кызылдын автотранспорт конторазынын мур-накчы коллектив болза, үлетпүр, тууду болгаш транспорт буюрулге черлеринин ажилчынарынга, албан хаакчытарынга болгаш инженер-техниктиг ажилдакчыларынга Кы-гырыг үндүргөн.

Буюрулгенин ажилын экижилер, 1951 чылдын декабрь 21-де чыл программазын күүседир болгаш эш Сталинга чоруткан чаалада алды-ган хулээлгелерин агарлары-биле күүседир деп ол коллектив Кы-гырыгга хулээлгезип турар.

Автотранспорт конторазынын ажилдакчыларын Кытырым бистин областын буюрулге черлеринин улуг деткимчезин алган. Күжениш-кинин стахановчу күш-ажыл-биле тайбынын херезин быжыгалаары, бистин Төрөөн чуртувустун Бай чо-руун көүдөлдери болгаш оон-биле-оон камгалакчы болгаш экономнуг күчүзүн күштелдери — бистин об-ластын бүгү ажилчы чоннарынн чүткүлү болур.

Тыва автономнуг областын ажил-чынары, колхозчулары болгаш ин-телигентилери болза, Совет Эви-лелинин улустарынын найырдыг өг-бүлезинге кызымаккай ажилдар болгаш областын ажил-агыйнын улам чекет-телишкени дээш бистин Совет Социалистиг Төрөөн чуртувустун күчү-шылдыгын быжыгалаары дээш могаг чоккө демиселжирлер.

В. ИЕЗУТОВ

Мал кажааларынын туудуун дооскан болгаш кышы белеткел чоруп турар

Тайбын талаажычыларынн об-ласты конференциязын кыгы-рынын Чаа-Хел районун Ленин аттыг көдээ ажил-агый артелинин кежигүннери чангыс эл-сеткил-биле дөткөн. Тайбынын херезин камга-лаар дээш колхозчулар тайбын күш-ажылды күштелдери турар. Бо чылдын мал кыштагалаашкынын чединшикнин чорудары-биле тууду-жулар малдын чаа кажааларын туткан болгаш колхозчу малчылар кыштагалаашкынын белеткелин дай-ры доозары-биле киди-не дүлүк-теп киришкеннөр.

Малдын эрги кажааларын Эрен-тинге удуртурган туудужулар сес-кижи септээр, олар ам 18 кажаа-ларын септелгезин дооскан. Кол-хозчу малчылар шээр мал кышта-галдыр эки одарлыг Хаялыг-Дагда, Баян-Чүректе, Улуг-Дагда, ишек малга Чаш-Талда, Хову-Аскында, Кезек-Теректе кыштагаларын немей белеткээр. Хойжулар Дамба, Ар-таа, Санчы-Мидип олар боттарынын кыштагаларынын кажааларын септеп алган.

Колхозта мал эмчи эш Василь-ев, зоотехник эш Өлзей олар кажаа-ларын дезинфексилеп турар. Мал-чылар улуг, биче малдарын аны-гайчы узуп тургускан. Колхозтун башта

Атомнуг чепсек дугайында „Правданың“ корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын даштыкыда канчаар көрүп турары

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН. Октябрь 7-де (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын бүгү өстөрүн бүгү төп солуннар бир дугаар арыннарына улуг үжүктөргөн, эге-биле бо хүн парлаан. Бүгү солуннарда И. В. Сталинның чуруун парлап каан.

Бо дугайында «Женьминьжао» солун мурунку чүдүндө бижээни болза, «Атомнуг чепсек дугайында эш Сталинның харызын болза, америк атомчуларын агрессчи бодалына аар согушкун берип турар болгаш делегейнин тайбынга ынакшылдыгы бүгү кижилеринге улуг күштү берип турар, бүгү делегейге тайбын камгалалынын херезинге бүзүрелди кызыгаар чок быжыгалап турар, бүгү делегейге тайбын кыйгырып турар улуг кыйгырыг болуру чингинг чок».

Солунун оон ырай айтканы болза, Совет Эвилелинде атомнуг чепсек бар болганы-биле холбашкан АКШ-тын янзы-бүрү деятельдеринин бодунун айылы чогу дээш дүррээнин шуут үндөин чок чүдү болур, азы Сталинның медегелини эзууга алырга Совет Эвилели АКШ-че-даа, азы өске чурттарже-даа хаалдар деп бодалайн турар-дыр. Атомнуг чепсекти хоругдарын болгаш ону бүдүрүп үндүрерин соксалдырын Совет Эвилели шагда-ла шиттирели-биле негеп турган, а АКШ болгаш оон чалчалары ол саналды боттандырып турар шуут чөрчүп турганнар.

Ол бүгү фактыларын ап көөрге, Совет Эвилели атомнуг чепсекти дайылдажып сорудуга эвес, харын бүгү-делегейге тайбын камгалалынын сорудугазына бүдүрүп ужурга таварышкан болгаш ол болза, америк атомчуларын сүрдөп кааны делегейин бүгү кижилерин оожургадыр, а ол шыкш тайбын камгалачыларынын күжүн кажан-даа турбаанынга чедир быжыгалап турар.

Атомнуг энергияны болгаш атомнуг чепсекти бүдүрүлгезин «кольтрольда» дугайында америк атомчуларын меге бодалын эш И. В. Сталинның медегели бүгү талазы-биле сойгалап илередип турар деп ол солун демдегеп турар. Солунун мурунку чүдү делегейин тайбынга ынакшылдыгы улустарына «Бүгү делегейин тайбынга ынакшылдыгы улустары, Сталинның айтканы демиселдин оруу-биле чорунар! Тиле-ле бистиң болуру!» — деп кыйгырылгар-биле доозулган.

Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын парлаан солуннары кыдат найсылалдын бүгү көскү черлеринде аскалп каан. Эш И. В. Сталинның харызын Пекиннің чурттакчылары хайышкынын чугаалажып турарлар.

ШАНХАЙ. Октябрь 7-де (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызында бүгү ниятин өөрүткен болгаш чүдүлдүткен. Эш И. В. Сталинның харызынын өстөрүн бо хүн анаа радио-биле дөрт катап дамчыткан. Эш И. В. Сталинның харызын чугаалашкан хөй кижилер кудумчуларда аскалп каан репродукторларын чанынга сымарлажы берген турганнар.

Эш И. В. Сталинның харызынын өстөрүн Шанхайның бүгү солуннары бо хүн бир дугаар арыннарында улуг үжүктөргөн эгелер-биле парлап турарлар. «Синьвеньжао», «Лаодуншо» болгаш «Шанхай нюс» — деп солуннар эш И. В. Сталинның чуруун парлап үндүргөннөр.

«Дагунбао» солунун бижээни болза, ССРЭ-ге атомнуг бомбаны шыглап көргөн дугайын бадыткаан эш Сталинның «Правданың» корреспондентизинге харызы болза, Бүгү делегейнин амгы дүшкүрлүг байдалында агрессорларнын планынга өлүмнүг согушкун болган болгаш оон-биле кады бүгү делегейде тайбынга ынакшылдыгы миллион-миллион кижилерни өөрүткен. Атомнуг бомбанын монополистери бис деп санатынып тургаш америк империалистер Совет Эвилелин болгаш улус демократиянын чурттарын коргударын болгаш кооптактарын оралдыжып турганнар. Совет Эвилелинде атомнуг бомбанын бар болганы америк атомчуларын дүвүредип девилетпейн барбас аргажок.

Совет Эвилелинин холунда атомнуг бомба болза, тайбын камгалалынын күчүлүг чепсээ болур. Атомнуг чепсекти ажыглаарын болгаш бүдүрүп үндүрерин хоругдар дугайында эш И. В. Сталинның саналы бүгү делегейге изиг деткимчени алыры чингинг чок. Кижилерин массалы-биле кырып өлүреринге туралыг чүгө дайынчырик кысыкчылары ол саналга удурланарын дитип болурлар.

Совет Эвилели янзы бүрү хемчээлди атомнуг бомбаны бүдүрүп болур дугайында Генералиссимус Сталинның медегели америк дайын кысыкчыларына сүрдөпчү сагыдырыг болган — деп «Синьвеньжао» деп солун бижип турар. Атомнуг чепсек чүгө америк империалистерде бар турган үе шагда-ла эрткен дугайында эш Сталинның өстөрү бүгү делегейге динмирэн. Атомнуг бомба ам тайбын лагеринин улустарында база бар. Бидыг-даа болза, Совет Эвилели атомнуг бомбаны кижилерин массалы-биле өлүрүп кырырынга бүдүрүп алган эвес, америк агрессорлар атомнуг бомбаны ол сорудуга ажыгалы бээрин баш удур болдурбас сорудугалы бүдүргөн.

Атомнуг чепсекти ажыглаарын болгаш бүдүрүп үндүрерин хоругдар дугайында эш Сталинның саналы бүрүн деткип турар болгаш Совет Эвилелинде удурткан тайбынның лагери дайынны тилээринге бүзүрээ бис деп солун түңнелинге бижээ.

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Октябрь 7-де (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызын бо хүн бүгү польша солуннар эң көскү черлеринде парлап үндүрүп турар. Эш Сталинның харызын солуннар калбаа-биле тайылбырлап турар.

Тайбынның чөлөнгилди — Совет Эвилели кайы хире улуг күштүгү, кайы хире тилетирбес меге шыдалдыг, дайын кысыкчыларынын лагеринден антиимпериалист лагерге кайы хире артык күштүгү деп чүвени эш Сталинның өстөрү бүгү-делегейнин хөй ниятинин мурунга база катап көргүскөн — деп «Трибуна люду» солун мурунку чүдүндө демдегелген. Бис тайбынны күчөп болгаш тайбын дээш демисел-биле турар бис, бир эвес агрессорлар дайынны эгелей берзе оларга бүгү чепсек-биле ужуражы бис деп эш Сталинның харызында совет позицияны бүгү делегейге — тайбын камгалалынын өнүктөрүнгө болгаш дайыннарынга, дайын кысыкчыларынга билдингир болгаш тода көргүскөн. Бүгү депшилгелин кижиги төрөлгөтени ол позиция сорук кирип турар болгаш империалистерге сагындырыг болур. Олар

боттарынын авантюристиг политиканы ам эки боданып көөр ужурулгар.

АКШ-тын атомнуг бомбазынын монополизынын дугайында тоол буступ дүшкен, ол болза, империалистернин атомнуг бомба-биле коргудуп кооптап тургаш бүгү делегейге тергидээр дээш күштүгү чепсээ олар чидиргени ол болур. ССРЭ-де янзы-бүрү хемчээлди атомнуг бомбалар бар, бир эвес Уолл-стрит чаа дайынны дөгөп келди болза, империалистиг агрессорлар атомнуг чепсекти кайы хамаан чок ажыглап шылаас деп чүве агрессорларга улуг сагындырыг болур ужурулгар. Оон-биле кады ол фактыны угап билдир делегейнин улустарына болгаш оларнын тайбын дээш демиселинге күчүлүг чаа сорук кирилдеси болур.

Кым тайбынның политиказын чорудуп, кым дайыннын политиказын чорудуп турар дугайында үнелеп көөр арганы ол факт берип турар.

Дайын төнгөн сөөлдө алды чылдын дургузунда Совет Эвилели атомнуг чепсекти хоругдар дугайында, ол чепсекти контролга тургузар дугайында тодаргай саналдарын хөй катап үндүрүп турган. Совет Эвилели атомнуг бомбаны бүдүрүп үндүрерин хоругдарын каш катап негеп турган болгаш негеп турар, амгы бар бомбаларын чүгө тайбын тудушкунун сорудугазына ажыглаарын негеп турган болгаш негеп турар деп ол солун бижээ.

Атомнуг энергия дугайында айтырыга ССРЭ-нин позицияын бүгү делегейин чурттакчыларынын эне калбак массалары деткип турар. Атомнуг чепсекти хоругдарын, ол хоругдалдын эзулуг түңнелдиг контролун тургузарын, база ол шыкш атомнуг бомбаларын баштай ажыглап күүрүени шериг талазы-биле кем буруулуг деп чарларын негеп турар Стокгольм Кыйгырынын адаган 500 миллион, азы чөк бөмбүрээнин назы четкен кижилеринин чартык кезээ ат салганнар.

Тайбын дээш демиселге тилээренин магадылалы болуп турар социализм чурту кайы хире улуг күш болуп турарын улустар билип турарлар. Тайбынны камгалалынын талазы-биле оларын күзөл күчүзүн деткивишканы, оларнын айылы чогуун камгалалында делегейин эне меге күштүгү улуг күрүнеси туруп турар — деп чүвени олар билип, өөрүп турарлар.

«Правданың» корреспондентизинге эш Сталинның харызынын дугайында фабрикаларын болгаш заводтарын ажылчыннарын, инженерлерин, эртемдөөнерин болгаш артистерин хөй сангыг чугааларын солун парлап үндүргөн.

АКШ

НЬЮ-ЙОРК. Октябрь 6-да (СЭТА). Атомнуг чепсек дугайында «Правданың» корреспондентизинге эш И. В. Сталинның харызынын делгеренгей бижимелин Ассошиэйтед пресс болгаш юнайтед пресс агентстволары дамчыдып турганнар. Юнайтед Пресс агентствонун медеээп мындыг янзы эгелээ: «Шынап-ла атомнуг бомбанын хевирлеринин бирээнин шыгалдазын чоктоа чаа биске кылган чүве — деп Совет премьер Иосиф Сталин медегелген». Бо дугайында ол-ла агентствонун ийи дугаар медеээинде айтып турары болза, «Совет Эвилели атомнуг бомбанын шыгалдазын чоктоа чаа кылганын Срустун премьер Иосиф Сталин шыныткан болгаш янзы-бүрү хемчээлди атомнуг бомбаларын шыгалдазын чокку келер үеде кылырын чарлаан» деп медеээлген.

(СЭТА).

Кыдат-совет найырал-дың бүгү-кыдат нийтелинин ийи чыл ою

ПЕКИН. Сентябрьның 5-те кыдат-совет найыралдын бүгү-кыдат нийтелинин тургустунганындан бээр ийи чыл ою болган. Оон-биле холбаштыр кыдат парламалга нийтелинин ажил-чорудугазынын дугайында дыка хөй сангыг материалдары парлаан.

Төп солуннар нийтелинин чингине секретари Цзы Юэнь Жуйнун кыдат-совет найыралдын бүгү-кыдат нийтелинин ийи чыл оюун дугайында чүдүн парлааннар. Ол чүдө чугалап турары болза, амгы үеде нийтел 17 миллион ажык кижини катыштырып турар. Кыдат болгаш ССРЭ-нин улустарынын аразында найыралды быжыдар сорулга-биле, кыдат-совет найыралдын бүгү-кыдат нийтели Совет Эвилелинин ажылыч чоннарын бидүрүлгө чедишкенин-биле болгаш амгыдыралы-биле таньжарынын улуг ажылдарын Кыдаттын чонунун ортузунга чорудуп турар. Нийтел 74 журналдарын парлап үндүрүп турар болгаш 500 ажыг янзы-бүрү брошюраларын парлап үндүргөн. Дыка хөй бидүрүлгелер мун-мун ажылчыннар болгаш албан хаагычтар өөрениринин орус дыл бөлүмнерин организастан.

Нийтел болза, Кыдаттын административтик районнарында дөрт кол салбырлардыг, можуларда болгаш онза районнарда 34 салбырлардыг, 1126 уезд, 74 хоорай салбырлардыг, бир салбыр автономнуг районда болгаш 26073 кудуку организациялардыг.

(СЭТА).

Голландиянын туругу ажылчыннарын тилелгези

ГААГА. Парлапганчын диндиканын эзууга алырга, Эймейденнин туругу ажылчыннары болза, административтик 80 ажылчыннарын үндүренинге удурланганын демдээ кылдыр ажыл соксалдышканы чарлааннар. Ажыл соксалтканнар болза, үндүрткен ажылчыннары катап ажылче келдирерин болгаш ажыл төлөвирин бедидерин база куш-ажылдын байдалын экижидерин негезинер. Полицияны кыжынын турза-даа, ажылчыннар боттарынын негелделери күссетингизе чедир ажылга үймезинер.

«Де ваархейд» солунун медегелинде ал хөй көөрге, Эймейденге болган ажыл соксалдышканы ажылчыннарын долу тилелгези-биле доозулган. Ажыл соксалдышканынын түңнелинде когаралга таварышкан администрация чери дүжү берген болгаш ажылчыннарын бүгү негелделерин хандырган дугайын чарлаан. Мурунда административтик ажалдан үндүргөн 80 ажылчыннар ам катап ажылдай бергеннер.

(СЭТА).

Бразил улустун негелдезин эзуугаар Элиза Бранкону хостааны

МОНТЕВИДЕО. «Импрес популяр» деп бразил солунун диндиканын эзуугаар алырга, Бразилиянын дээди федерал трибуналы болза, эрткен чылын Кореяге бразил шериглери чорударына удурланганы дээш шиттирген тайбын дээш көскү демиселчи Элиза Бранкону 3 бадылашкына удур 4 бадылашкын-биле агарткаш, хоругдаллап хостал үндүргөн. Элиза Бранко бир чыл кара-бажычтанган.

«Импрес популяр» солунун айтып турары болза, Элиза Бранкону хостааны дээрге, Бразил улустун улуг тилелгези болган. Дайыннын күштери Элиза Бранкону 4 чыл үш айда кара-бажыда хоругдар дээш дугайында ол араатангы шиткеди хевээр артырып ап шыдаваан, чүге дээрге, тайбынче улустун чүткүлүн маадырлыгы-биле илереткен ол херезин демиселчини хостаары дээш демиселче бразил улус көдүрүп үнгөн деп солун бижээ.

(СЭТА).

Франция биле Англиянын дем-катыжышкынын шериг-далай маневрлери

ПАРИЖ. Франс пресс агентлинин дамчыдып турары болза, Октябрьның 2-де Чер ортузунун далайынн солугу-кезегинге Франция биле Англиянын дем-катыжышкынын шериг-далай маневрлери эгелээ. Маневр ийи неделя үргүчүлээр.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командьалынын дыңыдым

ПХЕНЬЯН. Кореянын улус-демократтыг республиказынын Улустун армиязынын Кол командьалынын октябрь 6-да медеээли болза, бүгү фронттарга Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынын кыдат улустун эки-турачы кезектерини сырый деткимче-биле америк-англи эжедекчилерин болгаш лисынманчы армияларнын кадыг-дошкун атакаларын ойтур шаварын үргүчүлөп, оларнын дириг күжүнге болгаш техниказынга чидиргелери таварыштырып турар.

Төп болгаш чөөн фронттарга ужуар-чүлдүн дыка хөй элиниг танкаларын, артиллериянын күжү-биле Чхольваннын муруну талазында болгаш Янгунун согу талазында Улустун армиязынын камгалап турар чеза таварынын оралдыжып турарын Улустун армиязынын катыжышкынын долузу-биле ойтур шапкан.

Чөөн фронтта Янгунун согу талазында районга Улустун армиязынын кезектери дайыннын чеди катап чоруткан калчаалыг атакаларын ойтур шапкан.

Улустун армиязынын зениттик кезектери болгаш дайыннын самолёттарын кедеп адар адыгы-анчыларын отрядтары Хванчжу, Саривон, Анык, Синчен болгаш Вонсан районнарын тайбын чурттакчыларын бомбалаарынга болгаш бооларынга киржип турган дайыннын беш самолёттарын андара аткан.

ПХЕНЬЯН. Кореянын улус-демократтыг республиказынын Улус-

тун армиязынын Кол командьалынын октябрь 7-де медеээли болза, Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынын кыдат улустун эки-турачынын сырый деткимче-биле америк-англи эжедекчилерин болгаш лисынманчы шериглерин кадыг-дошкун атакаларын ойтур шаварын үргүчүлөп, оларнын дириг күжүнге болгаш техниказынга чидиргелери таварыштырып турар.

Төп болгаш чөөн фронттарга ужуар-чүлдүн дыка хөй элиниг танкаларын, артиллериянын күжү-биле Чхольваннын муруну талазында болгаш Янгунун согу талазында Улустун армиязынын камгалап турар чеза таварынын оралдыжып турарын Улустун армиязынын катыжышкынын долузу-биле ойтур шапкан.

Октябрьның 6-да Улустун армиязынын эрик камгалалынын кезектери чөөн эриктерге Вонсан районун тайбын чурттакчыларын араатангы-биле бооп турган дайыннын бир кораблин сугже дүлгөн болгаш база бир кораблы келдеткен.

(СЭТА).

Кореянын төп телеграф агентлинин медегели

ПХЕНЬЯН. Кореянын төп телеграф агентлинин тускай корреспондентизин барын фронтдан медеээп турары болза, Кореяге боо эди кылдыр чоруткан ийи мун кижиги сангыг «Кореяны камгалар» деп адаар япон ийи дугаар отрядтан шериг албаныглар тутурган. Олар болза, эрги япон офицерлер болгаш солдаттар болур, азы биргезе чугаалаарга, эрги үргүчүлүн япон армиязынын шериг албаныглары болур.

Барын фронтта тутурган 24 харлыг солдат Ясун Тадукуминин чугаалааны болза: «Кажан Кореяг дугайы эгелей бергенде мен өм ишти-биле Осака можда Фусэ хоорайга чурттап, даарангы машиналар септеп ажыдап турган мен. Иосиданын чеза эрги япон армиянын шериг албаныгларын аразында аныктары шеригже чылдырып эгелээ. Бисти эки-турачылар деп адааш, корей фронтунче чоруткан. Бисти отрядымыз 2 мун японнардан тургустунган турган. Сентябрьның 25-те бисти Токюга эскелтеш, ача америк шериг хептери келдирген. Оон соонда америк шериглери хайгааралы-биле бисти отрядымыз Ионггама таварыч корей фронтунче чоруткан. Инчонга келгенин бисти 20—30 кижиги кылдыр үкеш, америк шериг-

лерин сангыга кирген. Мээ-биле кады бир чээрби кижиги № 330 америк кезекке кирген бис. Урдаанда Тэгудан биске дыка хөй муруну корей солдаттар немешкен. Оон соонда мени лисынманчы бирги дивизияже эккелген. Анда мени корей дыка өөредип турган болгаш бир эвес тутурза, мен—япон кижиги эвес мен деп чүвени билдиргези-биле дүргөн бодунун тынычгач четинери шыгызы-биле сагындырып турган. Сентябрьның 4-те бисти салбырымыз разведкага баар деп даалаган алган. Педоксан дагларынын эздээле чурттакчылык пунктга чедир чокшудай бергеш, хамааты хептер солуы кетип алган бис. Орукка кыдат эки-турачыларын үптөп-дээрбелээш, ол дугайын болу-вустун командиривиске дындадыр дээш далашкан бис. Кыдат эки-турачылар билип кааш, билдирбеси-биле бистен дүргөн чаштына бергеннер. Урдаанда бисти үзүлгөткөн. Тулуушкун эгелээ болгаш бисти дайка хөйүс анаа өлүрткен. Мен холдарым көдүргөш дүжүп берген мен. Мээң балымын шарааш санитар кезегинге эккелген. Тутурушкунга кирген үемнин дургузунда дыка хөйү бодал, америк империалистерин бисти албадап чорудуп турары чөптүг эвес дайынны билген мен».

(СЭТА).

Кореяда дайынга хереглээр боо-чепсекти Япониянын улетпурлеринде бүдүрүп турар

ПАРИЖ. Париж радионун медеээни эзуугаар алырга болза, Японияда таратылган Кореяда дайыннын хереглелинин өртээ Кореяда дайын-

чорудулгаларынын эгезинден сентябрьның 16-га чедир 440 миллион доллар чедип турар.

(СЭТА).

Муруну Африка эвилелин коммунистеринге удур үлгедигин буураашкыны

ПРАГА. Телепресс агентлинин корреспондентизинин Муруну-Африка эвилелинде Кейптаундан медеээп турары болза, Муруну-Африка эвилелин парламент кежигүчү коммунист Сэмюэль Кан Кейптаунун хоорай Советинге база катап үш чыл хуусаага сонуттурган.

Маланнын чезаанын талазындан коммунистерни истеп-сүрүп турза-даа, сонгулдаарга Кан тилел үнгөн. Сонгучуларны юстиция министр Свартанын медегели коргудуп

шыдаваан. Оон ол медегелинде чугаалап турары болза, чоктоа чаа хүлээп алдыган «коммунистерге удур хооблуда» айтканы эзуугаар кажан амгы үениң парламентинчи канкулы төнгөндө, 1952 чылдын январьда парламентте Кан үндүргөн турар болгаш хооблудан дашкаар деп чарлатылган коммунист партияда кирип турары дээш ону кара-бажыга хоругдатырар чадавас—деп турган.

(СЭТА).

Францияда солуннар өртөөнн улгатканы

ПАРИЖ. «Фигаро», «Комба» солуннар болгаш өске-даа катышкан фариж парлагалары эртенги болгаш кезежги солуннарын бир экзemplарынын өртээ 15 франк чедип турарынын дугайын медеээп турар.

«Юманте» солунун айтып турары-биле алырга, солуннар өртөөнн чаа улгадышкыны болза, оларнын өртөөн улгатырып тургаш, сазын-

нарын камгаланын чорудар деп америк солуннарын тресстинин политиказы болур. Ынчангаш маршал планын эзуугаар Франция саазынын АКШ-тан делегей рыноктарында бар өртектерден улуг өртектер-биле садып алып ужурга таваржыр.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Германиянын демократтыг республиказынын тургустунганын ийи чыл оюн таварыштыр болган байырлыг хуралы

БЕРЛИН. Германиянын демократтыг республиказынын тургустунганын ийи чыл болган оюн таварыштыр Германиянын Демократтыг Республиказынын организастаны байырлыг хурал Берлинде курунени опера бажынынга октябрь 6-да болуп эрткен. Операнын улуг залы—министрлер болгаш чазактын статс-секретарьери, улус палатазынын болгаш чер палатазынын депутаттары, национал шааналдын лауреаттары, күш-ажылдын маадырлары, улетпурлерин алдарлыг активтери болгаш алдарлыг эмчилер база улустун башкылары, бидүрүлгелерин төлөөлери, партиянын болгаш масса-

лыг организацияларын төлөөлекчилери-биле долдунган турган.

Ол хуралга дипломаттыг миссияларын кежигүнери болгаш Германияда чепсек контроль комиссиязынын төлөөлекчилери база киришкен. Хүндүлүг ложага Германиянын Демократтыг республиказынын президентизи Видгелин Пик көстүп келдире, хуралдын киржикчилери улуг сагыш-сеткил көдүрүшкүнү-биле болгаш үзүктөл чок алыш часкаашкыны-биле ужурашканнар.

Олурукчуларын динмитиг адыш часкаашкыны-биле премьер-министр Отто Гротеволь, премьер-министрин оракачкыны, даштыкы

херектерини министри Георг Дертингер, республиказын тургустунганын ийи чыл оюнуң байырлыгына келген даштыкы чурттарын төлөөлери президиумге кээп олурупкан.

Германиянын демократтыг республиказынын премьер-министри Отто Гротеволь анаа чүве чугаалаан.

Гротевольдин чугаазынын соонда совет чазактын төлөөлери баштыны В. В. Кузнецов чүве чугаалаан. Олурукчулар оон чугаазына үзүктөл чок адыш часкаашкыны-биле ужурашкан.

(СЭТА).